

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **H. H.**, zastoupený Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 1. 2021, č. j. OAM-623/ZA-ZA11-VL14-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 17. 3. 2021, č. j. 61 Az 1/2021 - 51,

t a k t o :

- I. Kasační stížnosti **s e** odkladný účinek **n e p ř i z n á v á .**
- II. Žalobce **s e v y z ý v á ,** aby **ve lhůtě jednoho měsíce** ode dne doručení tohoto usnesení doplnil kasační stížnost o důvody, pro které napadá rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 17. 3. 2021, č. j. 61 Az 1/2021 - 51.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 11. 1. 2021, č. j. OAM-623/ZA-ZA11-VL14-2020, (dále jen „napadené rozhodnutí“) zastavil řízení o udělení mezinárodní ochrany žalobci (dále též „stěžovatel“) podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), neboť jeho opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany byla vyhodnocena jako nepřijatelná podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

[2] Stěžovatel v žádosti uvedl stejné důvody jako ve své předchozí žádosti o mezinárodní ochranu (špatnou politickou a všeobecnou situaci na Ukrajině a údajné pronásledování ukrajinskými vnitřními orgány), o které žalovaný rozhodl dne 1. 4. 2019, č. j. OAM-76/LE-VL14-VL13-2018, a mezinárodní ochranu mu neudělil. Proti tomuto rozhodnutí stěžovatel neúspěšně brojil žalobou, o které rozhodl Krajský soud v Ostravě dne 20. 11. 2019, č. j. 61 Az 21/2019 - 43, a následně kasační stížností, kterou Nejvyšší správní soud odmítl usnesením ze dne 18. 8. 2020, č. j. 5 Azs 435/2019 - 32.

[3] Stěžovatel proti napadenému rozhodnutí brojil žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (dále jen „krajský soud“), který ji v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Rozsudek krajského soudu stěžovatel napadl blanketní kasační stížností doručenou Nejvyššímu správnímu soudu dne 6. 4. 2021 a současně navrhl, aby soud přiznal jeho kasační stížnosti odkladný účinek. Žalovaný ve svém vyjádření odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu a navrhl kasační stížnosti odkladný účinek nepřiznat.

II. Posouzení návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti

[4] Návrh na přiznání odkladného účinku stěžovatel odůvodnil tím, že bez přiznání odkladného účinku by byla provedena realizace jeho správního vyhoštění, pozbyl by právo setrvat na území České republiky, a hájení jeho práva v současném řízení před Nejvyšším správním soudem by se tak „stalo zcela iluzorní“. Stěžovatel bez bližších podrobností uvedl, že není schopen využívat žádné moderní technologie, a nemůže proto komunikovat se svým zástupcem jinak než osobně.

[5] Podle § 107 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) „*kasační stížnost nemá odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. se užije přiměřeně*“.

[6] Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. „*soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem*“.

[7] Je třeba zdůraznit, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je mimořádným institutem, kterým Nejvyšší správní soud před vlastním rozhodnutím ve věci prolamuje právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není případně zrušeno. Přiznání odkladného účinku proto musí být vyhrazeno pro ojedinělé případy.

[8] Podání žaloby a kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany má v převážné většině případů odkladný účinek *ex lege*. Výjimky z tohoto pravidla plynou z § 32 odst. 2 ve spojení s § 32 odst. 5 zákona o azylu. Žaloba ani následně podaná kasační stížnost nemají ze zákona odkladný účinek mimo jiné v případech, kdy byla žádost o udělení mezinárodní ochrany shledána rozhodnutím správního orgánu nepřipustnou podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Pokud by správní soudy přiznávaly odkladný účinek žalobám či kasačním stížnostem v podobných případech paušálně, vedl by takový přístup k popření úmyslu zákonodárce nespojovat se všemi žalobami a kasačními stížnostmi ve věcech mezinárodní ochrany odkladný účinek *ex lege*, ale ponechat v případech, jako je tento, na zvážení soudu, zda jsou zde okolnosti, které přiznání odkladného účinku v dané věci odůvodňují.

[9] Nejvyšší správní soud již dříve judikoval, že povinnost tvrdit a prokázat vznik újmy má stěžovatel (např. usnesení ze dne 29. 2. 2012, č. j. 1 As 27/2012 - 32). Od stěžovatele, který žádá o přiznání odkladného účinku, se tak především očekává dostatečně konkrétní a individualizované tvrzení o tom, že mu v důsledku napadeného rozhodnutí vznikne nepoměrně větší újma než jiným osobám, vysvětlení, v čem tato újma spočívá, a uvedení jejího rozsahu. Vyličení podstatných skutečností o nepoměrně větší újmě musí svědčit o tom, že negativní následek, jehož se stěžovatel v souvislosti s rozhodnutím žalovaného obává, by pro něj byl

pokračování

zásadním zásahem. Kromě výše uvedeného tíží stěžovatele též důkazní břemeno k uplatněným tvrzením. Unesení tohoto důkazního břemena po stěžovateli vyžaduje, aby tvrzení, kterými odůvodňuje návrh na přiznání odkladného účinku, také řádně doložil (např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2015, č. j. 2 As 218/2015 - 50). Stěžovatel, který přiznání odkladného účinku navrhuje, tedy má povinnost tvrzení a povinnost důkazní; je na něm, aby konkretizoval a osvědčil, jakou konkrétní újmu by pro něj výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2012, č. j. 1 As 27/2012 - 32). Nejvyšší správní soud poukazuje na dispoziční zásadu ovládající celé řízení o kasační stížnosti – kasační soud není povolán k tomu, aby za stěžovatele vlastní vyhledávací činností zjišťoval či dokazoval důvody pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Žádost o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti musí být proto dostatečně individualizovaná a podepřená konkrétními důkazy (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2012, č. j. 8 As 65/2011 - 74).

[10] K tvrzenému zásahu do práva stěžovatele na spravedlivý proces z důvodu jeho možné nepřítomnosti na území České republiky v době řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud uvádí, že samotné právo účastnit se osobně řízení či být v kontaktu se svým zástupcem pro přiznání odkladného účinku nepostačuje (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2017, č. j. 6 Azs 261/2017 - 25, či ze dne 11. 10. 2017, č. j. 6 Azs 270/2017 - 28, ze dne 13. 12. 2007, č. j. 6 Azs 367/2017 - 38). Jak Nejvyšší správní soud uvedl v usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019 - 38, *„obecně vyjádřený zájem cizozemského stěžovatele na osobní účasti v řízení o kasační stížnosti či jeho právo být v kontaktu s advokátem a s tím související ochrana spravedlivého procesu nemohou být samy o sobě bez dalších individuálních okolností důvodem pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti“*.

[11] Nejvyšší správní soud v citovaném usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019 - 38, ke svým závěrům uvádí: *„Zákonodárce záměrně koncipoval odkladný účinek jako normu, při jejíž aplikaci musí soud vždy zvážit všechny individuální okolnosti sporné věci. Nelze proto soudní cestou výklad takového ustanovení „automatizovat“ a vytvořit speciální obecnou skupinu „privilegovaných“ případů, kde se bude odkladný účinek přiznávat bez dalšího. Jistě proto platí, že v obecné rovině nemůže být důvodem pro přiznání odkladného účinku bez dalšího ani ta skutečnost, že jinak by musel cizozemský stěžovatel vycestovat z území státu, a ztratil by tak možnost přímého kontaktu se svým advokátem v řízení o kasační stížnosti. (...) Právě uvedené platí tím spíše, pokud zákonodárce v určitých typech věcí odkladný účinek ze zákona cizincům přiznal, v jiných typech věcí naopak nepřiznal. Nelze soudním výkladem nastavit podmínky přiznání odkladného účinku tak, že je v podstatě splní každý cizinec, kterému brozí povinnost opustit území státu.“* Nejvyšší správní soud v této věci stavěl na své předchozí (byť do té doby částečně nejednotné) judikatuře, podle které by takový přístup *„vedl k paušálnímu přiznávání odkladného účinku všem kasačním stížnostem směřujícím proti rozhodnutím, se kterými je spojena povinnost vycestovat z území České republiky, čímž by byla zcela popřena výjimečná povaha institutu odkladného účinku, jakož i záměr zákonodárce nepřiznat kasačním stížnostem brojícím proti takovému typu správních rozhodnutí odkladný účinek automaticky, tedy přímo ze zákona“* (srov. usnesení ze dne 6. 1. 2016, č. j. 2 Azs 271/2015 - 32).

[12] Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019 - 38, připouští, že zájem na osobní účasti v řízení o kasační stížnosti může být důvodem pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti; upozorňuje však, že tomu tak nemá být bez dalšího, ale obvykle *„jen ve spojení s dalšími důvody (např. týkajícími se rodinného či soukromého života stěžovatele), nebo v návaznosti na individuální okolnosti a specifiky soudního řízení v dané věci“*.

[13] V posuzované věci stěžovatel ke svému tvrzení o neschopnosti komunikovat na dálku se svým zástupcem nedoložil, že by ze závažných (např. zdravotních) důvodů nebyl schopen používat běžný telefon či jiný nástroj umožňující přeshraniční komunikaci; současně pro svůj návrh neuvedl ani žádné jiné důvody. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že výkon, resp. jiné právní následky rozsudku krajského soudu pro stěžovatele nepředstavují bezprostředně hrozící újmu na jeho právech, která by odůvodňovala přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Není proto splněna hned první podmínka pro přiznání odkladného účinku podle § 73 odst. 2 s. ř. s. Jak ostatně uvedl Nejvyšší správní soud v citovaném v usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019 – 38, „*Pomine-li rozšířený senát e-mailovou komunikaci, v současnosti jsou vedle telefonického spojení (které, jde-li o přeshraniční hovory, vskutku může být drahé) všeobecně dostupné rozličné mobilní aplikace umožňující jednoduché posílání zpráv, připojených dokumentů či dokonce videohovory. Tyto aplikace jsou dnes již samozřejmou součástí (bezplatné) komunikace. Po stěžovateli lze jistě požadovat vyvinutí alespoň nějaké snahy, aby i po eventuálním odjezdu z ČR zůstal v kontaktu se svým advokátem.*“

[14] Z výše uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud podle § 107 odst. 1 ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s. návrh stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti zamítl. Zamítnutím návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti však Nejvyšší správní soud nijak nepředjímá své budoucí rozhodnutí o věci samé; svou podstatou se jedná o rozhodnutí předběžné povahy, proto z něj nelze dovozovat jakékoli závěry ohledně toho, jak bude meritorně rozhodnuto o samotné kasační stížnosti (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2005, č. j. 8 As 26/2005 - 76, publ. pod č. 1072/2007 Sb. NSS).

III. Výzva k doplnění kasační stížnosti

[1] Formulace konkrétních důvodů (kasačních námitek) je nezbytným předpokladem perfektní kasační stížnosti, neboť stěžovatel prostřednictvím námitek vymezí okruh přezkumu rozsudku krajského soudu ze strany Nejvyššího správního soudu, který je uplatněnými důvody vázán [§ 109 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)]. Kasační stížnost, jež neobsahuje žádné námítky, nelze projednat.

[2] K formulaci žalobních bodů se podrobně vyjádřil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58 (publ. pod č. 835/2006 Sb. NSS), v němž mj. uvedl: „*Žalobce je též povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti.*“ Tyto závěry rozšířeného senátu lze plně vztáhnout i na formulaci důvodů kasační stížnosti s tím, že důvody musí směřovat proti rozsudku krajského soudu, neboť podstatou řízení o kasační stížnosti je přezkum soudního rozhodnutí (§ 102 s. ř. s.).

[3] Vzhledem k tomu, že kasační stížnost nespĺňuje všechny náležitosti podle § 106 odst. 1 s. ř. s., je povinností soudu vyzvat stěžovatele k odstranění nedostatků kasační stížnosti, spočívajících v absenci důvodů stížnosti s tím, že musí být doplněny ve lhůtě jednoho měsíce od doručení usnesení s výzvou (§ 106 odst. 3 s. ř. s.).

[15] Veškeré písemnosti je třeba zaslat ke sp. zn. 2 Azs 75/2021 na adresu Nejvyšší správní soud, Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, případně elektronicky na elektronickou podatelnu (podatelna@nssoud.cz) nebo do datové schránky Nejvyššího správního soudu (wwjaa4f).

pokračování

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

Nebude-li ve stanovené lhůtě vyhověno výzvě k odstranění vad kasační stížnosti a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud kasační stížnost podle § 37 odst. 5 ve spojení s § 120 s. ř. s. **odmítne**.

V Brně dne 6. května 2021

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu